

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **S. H.,** zastoupené Mgr. Andrejem Perepečenovem, advokátem se sídlem Veletržní 828/59, Praha 7 – Holešovice, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 7. 2003, č. j. 24 Az 938/2003 – 14,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 11. 2002, č. j. OAM-5084/VL-11-02-TZ-2002, byla jako zjevně neodůvodněná dle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně dne 13. 12. 2002 opravný prostředek k Vrchnímu soudu v Praze, o němž tento soud nerozhodl do 31. 12. 2002, a proto o něm ve smyslu čl. II zákona č. 519/2002 Sb.a ust. § 129 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní a ust. § 32 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb. rozhodoval Krajský soud v Ostravě.

Žalobu podanou proti výše označenému rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Ostravě jako nedůvodnou zamítl.

Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž uplatňuje důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

V řízení o udělení azylu shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů i soudu, když tvrdí, že nebyl zjištěn přesně a úplně skutečný stav věci a nebyly opatřeny podklady potřebné pro rozhodnutí. Věc byla dle stěžovatelky posouzena v rozporu se zákonem o azylu, kdy namítá především nesprávnou aplikaci § 16 tohoto zákona. Krajský soud posoudil věc v rozporu s platným právním řádem a neumožnil jí řádnou účast na jednání. Ačkoli pro řízení před soudem požádala o ustanovení zástupce, byl její návrh soudem zamítnut, avšak stěžovatelce nebylo toto usnesení soudu doručeno. Postupem soudu jí proto nebylo umožněno kvalitně hájit svá práva v soudním řízení. Součástí kasační stížnosti je i žádost o přiznání odkladného účinku (§ 107 s. ř. s.).

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti především sdělil, že v době podání kasační stížnosti měla stěžovatelka evidován pobyt na adrese V R. 512, P. 10 a nikoliv P. S. p. R., M. 4, jak uvedla v kasační stížnosti. Odmítá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozhodnutí soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkázal na obsah správního spisu. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti věcně rozhodováno bez prodlení po jejím předložení Nejvyššímu správnímu soudu a po nezbytném odstranění vad podání a poučení účastníků řízení, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala žádost na zahájení řízení o udělení azylu dne 6. 11. 2002, ve které uvedla, že svoji vlast opustila z důvodu problémů s mafií. Uvedla, že jí i manželovi, který podnikal, vyhrožovali Azerbajdžánci kontrolující obchodníky na trhu. Tito zbili jejího manžela, pokusili se ji znásilnit, avšak na policii se neobrátila. Při pohovoru k žádosti o udělení azylu, konaném dne 12. 11. 2002, zopakovala problémy s vyděrači. Na dotaz ohledně průběhu své cesty do ČR uvedla, že odjela z Č. do L. pak autobusem přes Polsko linkou L. – P. Do Polska přijela v neděli 3. 11. 2002 kolem třetí nebo čtvrté hodiny odpoledne, polsko – českou hranici překročila 4. 11. 2002 brzy ráno v jednu hodinu po půlnoci. Na ukrajinsko-polské hranici probíhala kontrola zavazadel a pasů, cesta přes území Polska trvala přibližně 10 - 11 hodin, během této cesty měli asi dvě nebo tři zastávky, které využila k občerstvení. Na dotaz správního orgánu proč nepožádala o azyl v Polsku stěžovatelka uvedla, že jí nic nebránilo zde o azyl požádat, ale měla obavy, že by i zde ji mafie našla.

Žalovaný rozhodnutím z 25. 11. 2002, č. j. OAM-5084/Vl-11-02-TZ-2002, žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou, azyl neudělil z důvodu nesplnění podmínek dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na ni nevztahuje překážka

vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí mj. konstatoval, že na základě výpovědi žadatelky a jí předložených dokumentů bylo zjištěno, že žadatelka pobývala před vstupem do ČR na území Polska, kde měla možnost se svobodně pohybovat a při celní a pasové kontrole vešla do kontaktu se zástupci státních orgánů tohoto státu, přičemž Polsko je považováno za bezpečnou třetí zemi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Žadatelka tedy mohla na území Polska požádat o udělení azylu a v případě ukončeného azylového řízení má možnost se na území tohoto státu vrátit a o udělení azylu zde požádat. V odůvodnění svého rozhodnutí dále rozebral právní úpravu azylu v Polsku, obsaženou v cizineckém zákoně z 25. 6. 1997.

V opravném prostředku proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti a neudělení azylu stěžovatelka pouze v obecné rovině namítla, že správní orgán nevyšel při svém rozhodnutí ze spolehlivě zjištěného stavu věci, nezjistil přesně a úplně skutečný stav a neopatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, čímž jednal v rozporu s ust. § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 3 správního řádu.

Krajský soud dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému skutkovému a právnímu závěru jako žalovaný správní orgán a protože napadené rozhodnutí žalovaného netrpělo nezákonností, žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Podstatou a smyslem azylového řízení je, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má

o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona č. 325/1999 Sb. Azylové zákonodárství České republiky je totiž třeba vidět i v kontextu tendence právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích, které rovněž vnímají právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.

Ze spisového materiálu jednoznačně vyplynulo, že stěžovatelka nikdy nevyvíjela žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ani se sama nijak politicky neangažovala. V žádosti na zahájení řízení o udělení azylu a v pohovoru k žádosti uvedla, že na Ukrajině odešla ze strachu před vyděrači. Ve vlasti nikdy neměla potíže s ukrajinskými státními orgány, policií, soudy nebo jinými institucemi, nikdy se politicky neangažovala. Podle její výpovědi jí nic nebránilo, aby požádala o azyl v Polsku, avšak neučinila tak z důvodu svých obav z vyděračů. Žalovaný vydal rozhodnutí na základě uvedených skutečností a s přihlédnutím k informacím, z nichž bylo jednoznačně zřejmé a nepochybné, že Polsko je zemí, v níž jsou dodržována lidská práva a zemí, která je způsobilá zajistit jejich dodržování. V daném případě bylo zjištěno a v kasační stížnosti není zpochybňováno, že stěžovatelka do České republiky přicestovala pravidelnou autobusovou linkou, jedoucím z města L. přes území Polska do P. Vzhledem k tomu, že při hraničních kontrolách vešla v kontakt se polskými státními orgány a při průjezdem Polska měl autobus zastávky, při kterých stěžovatelka z autobusu vystoupila, měla reálnou možnost požádat o udělení azylu v Polsku, tzn. v bezpečné třetí zemi ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 2 odst. 2 zákona o azylu.

Žalovaný úřad ani krajský soud tedy nikterak nepochybil, když shledal žádost stěžovatelky o udělení azylu zjevně nedůvodnou ve smyslu citovaných ustanovení. Skutkový stav zjištěný žalovaným, ze kterého žalovaný i soud vycházel, má oporu ve spise a není s ním v rozporu.

Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování vycházel, rozhodnutí žalovaného shledal soud řádně odůvodněným. Námitky uplatněné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) tak shledal Nejvyšší správní soud rovněž nedůvodnými.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a neumožnil jí řádnou účast na jednání.

V kasační stížnosti stěžovatelka tvrdí, že jí krajský soud neumožnil účast na jednání, její návrh o ustanovení zástupce pro řízení před soudem byl zamítnut, avšak stěžovatelce nebylo toto usnesení soudu doručeno. Své tvrzení stěžovatelka nepodpořila žádným důkazem a jak zjistil Nejvyšší správní soud, nemá toto oporu ani v předloženém spisu. V podané žalobě stěžovatelka nevznesla požadavek na ustanovení zástupce a neučinila tak ani v průběhu soudního řízení. Přípisem soudu, který převzala dne 26. 6. 2003, byla stěžovatelka informována, že v její věci soud rozhodne bez nařízení jednání (§ 51 s. ř. s.), pokud s tímto

postupem nevyjádří svůj nesouhlas. Na přípis soudu stěžovatelka nereagovala, tento proto ve věci rozhodoval bez nařízení jednání.

Protože pro rozhodování o udělení azylu podle § 13, resp. 14 zákona je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 a tento důvod při postupu dle § 16 není zjišťován, nemůže správní orgán posuzovat ani naplnění důvodů pro udělení azylu dle § 13, resp. § 14. Zamítl-li správní orgán žádost jako zjevně nedůvodnou, přičemž nad rámec zkoumal důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona, které stěžovatelka nenaplnila, postupoval v souladu se zákonem. Rozhodnutí žalovaného i kasační stížností napadený rozsudek soudu I. stupně byly vydány v souladu se zákonem.

Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatelky byla zamítnuta dle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná, nezabýval se soud námitkami ohledně posouzení neexistence překážky vycestování.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. 2. 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu